

ПРЕГЛЕД НА КУЛТУРАТА 21 В ГАБРОВО: САМООЦЕНКА ПО ДЕЙНОСТИ

Съдържание:

[Въведение](#)

[Общ преглед](#)

1. [Културни права](#)

2. [Наследство, многообразие и творчество](#)

3. [Култура и образование](#)

4. [Култура и околна среда](#)

5. [Култура и икономика](#)

6. [Култура, равенство и социално включване](#)

7. [Култура, градско планиране и публично пространство](#)

8. [Култура, информация и знания](#)

9. [Управление на културата](#)

[Заклучение](#)

Въведение:

В рамките на участието си в Дневен ред 21 за култура на европейската програма „Пилотни градове“, град Габрово проведе ‘упражнение’ за самооценка на своите политики в областта на културата и устойчивото развитие посредством семинар, проведен през септември 2016г. „Упражнението“ е базирано на Култура 21 Действия, документ, приет от Комитета по култура на Обединените градове и местни власти (ОГМВ) през март 2015, който осигурява общ модел за градовете по света за оценка на техните силни и слаби страни в тази област. Работата дава също и възможност на градовете да сравнят своята оценка със средния рейтинг, направен от група световни експерти в средата на 2015г.

Семинарът се проведе като част от **Дейност 1** на Програма „Пилотни градове“ в Габрово за осигуряване на информация във връзка с дизайна на работна програма, която през 2017 г. ще позволи на града да надгражда върху установените силни страни и да работи по някои от идентифицираните слабости. Както е посочено в Регламента на европейската програма „Пилотни градове“, началният семинар се стоеше от разнообразна група участници, включваща представители на различни области на местното самоуправление, активисти на гражданското общество и частни организации. Списъкът на участниците е включен като **Приложение 1** към този документ. В хода на семинара, участниците изследваха актуалното състояние на Габрово по отношение на така наречените „**девет ангажимента**“ или тематични области, които съставляват Култура 21 Действия и поставяха оценка (от 1 до 9) за всяко от 100-описани действия. Класацията е разделена на 3 етапа на развитие: Етап на възникване (оценки 1-3), Етап на развитие (оценки 4-6) и Напреднал етап (оценки 7-9).

Семинарът бе инициран от кмета на община Габрово, г-жа Таня Христова и организиран от Йонка Агалова, ръководител Туристически информационен център – Община Габрово, Маргарита Доровска, директор на Музей „Дом на хумора и сатирата“ и Радослава Балевска, началник отдел „Култура и туризъм“ в Община Габрово. Фасилитатори бяха двама експерти от Комисията по култура към ОГМВ, Джорди Балта и Катрин Кълън, и Айвър Дейвис, представляващ Култура в Действие-Европа.

Работните сесии бяха предшествани и последвани от работни посещения на експертите на различни места, обекти и текущи проекти, които градът намира за тясно свързани с принципите на Дневен ред 21 за култура.

Настоящият документ, познат като „Радар 1“, е написан от Катрин Калън като експерт, определен от Комитета по култура към Обединените градове и местни власти и Култура в Действие-Европа да работи с Габрово по европейската програма „Пилотни градове“. Докладът е базиран на информация, събрана от отдел Култура и туризъм, Йонка Агалова и три лица, докладващи за работните групи: Маргарита Доровска, Мариана Проданова и Нели Стоева, както и на детайлни анализи на резултатите от семинара.

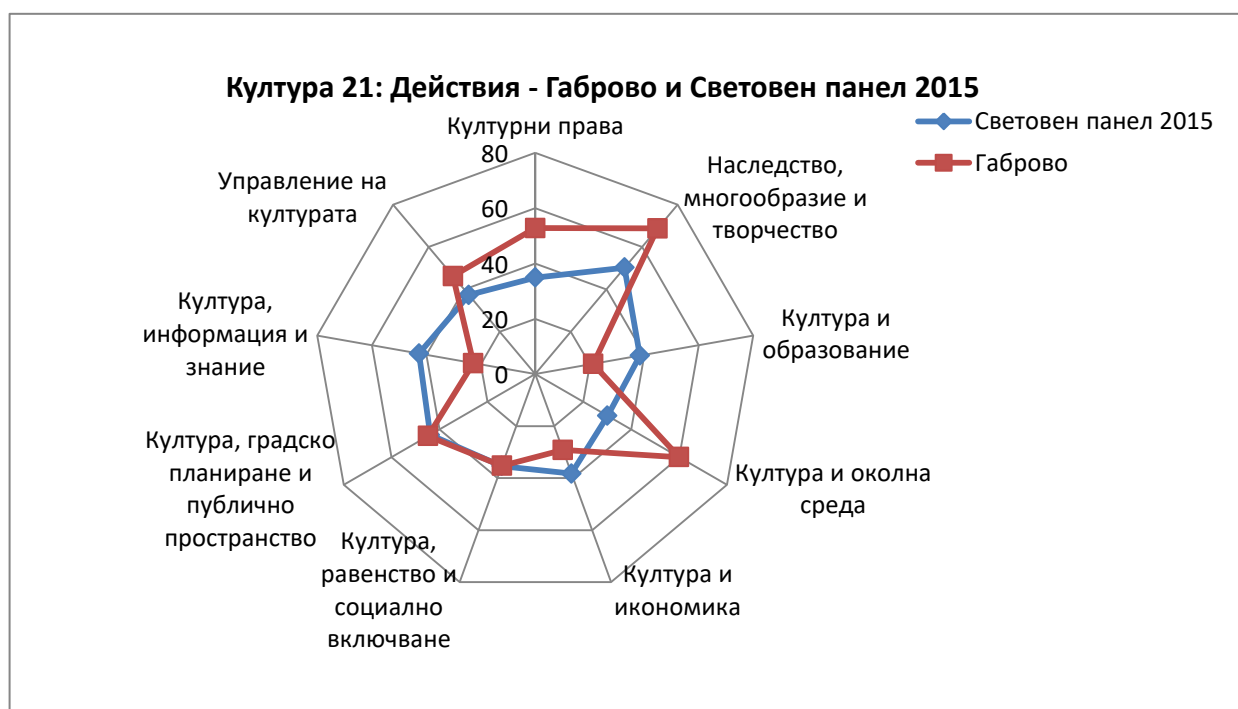
Документът обобщава оценките и наблюденията, направени от участниците в семинарите и ги сравнява с резултатите от Световния панел 2015. Той извежда силните страни и възможните слабости на културната политика на Габрово, по отношение на Дневен ред 21 за култура и Култура 21 Действия, и предлага области, които биха могли да си струват последващи действия или нови инициативи. Докладът, от своя страна, ще даде материал на екипа, определен в Габрово да работи по проекта на новата програма и по "пилотните мерки" в контекста на европейската програма „Пилотни градове“.

Общ преглед

Резултатите от ‘упражнението’ по самооценка, проведено в Габрово, дават донякъде противоречива картина на Култура 21 Действия, при сравнение със средните стойности на Световния панел на Радар 1: някои „ангажименти“ явно надвишават цифрите на Световен панел 2015, докато други са класирани по-ниско (виж фигура 1). Като цяло, резултатът от семинара дава положителна оценка за Габрово с някои изключително силни страни, например „Култура и околна среда“ и някои от по-слабите, отнасящи се до „Култура и образование“ и „Култура и икономика“. Като цяло, оживената размяна на мнения и дискусиите по време на сесиите на семинарните сесии показват, че град Габрово е силно решен да промотира културата като важно измерение на неговото устойчиво развитие и да подобрява културните практики и мрежи.

С най-висок рейтинг се оказаха четири ангажимента: „Наследство, многообразие и творчество“, „Култура и околна среда“, „Културни права“ и „Управление на културата“. Следващи в класацията излизат „Култура, градско планиране и публично пространство“, „Култура, равенство и социално включване“ и накрая „Култура и икономика“, „Култура, информация и знание“ и „Култура и образование“.

Габрово Радар 1: Самооценка на Габрово и данни от Световен панел 2015

Източник: ОГМВ Комисия по култура, въз основа на резултатите, предоставени от участниците в проведения начален семинар в Габрово (20 септември 2016 г.) и средната оценка, получена от глобална група от 34 експерта през 2015.

Деветте ангажимента:

В този раздел, информацията, предоставена на 'упражнението' за самооценка на Габрово, е обобщена за 9 ангажимента, всеки от които съдържа 10-12 Действия.

1. КУЛТУРНИ ПРАВА

Първият ангажимент, „Културни права“, получава в Габрово оценка 52.78 - значително по-висок резултат от този на Световен панел 2015, който е 34.89.

По отношение на действия, отнасящи се до изрично упоменаване на културни права в политиките на града, участниците достигнаха до заключението, че тези права са залегнали в Конституцията, но не са достатъчно добре представени в местните политически документи. Има местни демократични традиции и опит, както и местни ценности в ангажиментите за културните права, но същите не са достатъчно развити и добре представени в местните политически документи. Резултатите, отразяващи тези коментари, са в Етап на възникване и Етап на развитие с най-ниска оценка (3 от 9), дължаща се на липсата на конкретни документи и една оценка от 6 до 9 за приемането от местната власт на един текст с насоки за културни права, свободи и отговорности.

По отношение на Дейността за гражданско участие, оценена в Напреднал етап (7 от 9), групата заключи, че са налични възможности за участие, но че гражданите не са достатъчно активни, за да се възползват от тях. Направено бе предложение за формиране на консултативен съвет или платформа за отворена дискусия и дебат за културните въпроси между представителите на местната власт и организациите на гражданското общество, едно действие, което може да бъде пряко свързано с добре оценения Ангажимент „Управление на културата“.

Дейността Граждански достъп и участие в културни практики и творчество бе оценена 7 от 9, докато други аспекти на гражданския достъп, като гражданско участие и подкрепа за уязвимите групи, бяха разгледани като по-слабо развити в Габрово и оценени 3 от 9.

Като добра практика беше представена Програма Култура на Общината, едновременно като форма на постоянна обратна връзка от местната общност и като средство за насърчаване на културното производство и потребление. Развиване на обществена осведоменост за общинските културни политики, също както и за културните права, беше препоръчано от групата. Изказано беше също и предположение, че един „Съвет по култура“ или формална или неформална културна платформа биха били много полезни на този етап.

Една специфична област със слабост беше идентифицирана от участниците: разширената система от инфраструктури, наследени от периода на социалистическото управление в България и трудността да се налага да се управляват голям брой културни институции и съоръжения, предвид ограничените ресурси на местните власти. Също беше отбелязано, че няма статистика или надеждни данни за местната културна бюджетна обезпеченост или потребление, също както и никакви местни стандарти в това отношение.

2. НАСЛЕДСТВО, МНОГООБРАЗИЕ И ТВОРЧЕСТВО

На втория ангажимент „Наследство, многообразие и творчество“, е дадена най-висока оценка 68.75, докато оценката на Световния панел 2015 е 50.21.

На дейностите относно признаването на наследството като важен сектор и конкретното участие на Общината са дадени високи оценки, в Етап на развитие и Напреднал етап. Общинският бюджет за култура е сметен за устойчив и достатъчен да покрие разходите по поддържането на местните културни институции, както и да осигури общинската Програма „Култура“ (оценен с 6 от 9) . От друга страна, беше отбелязано, че няма налични ресурси за проучвания и развитие на местно ниво и на съответната дейност е дадена оценка 3 от 9.

Дейностите, свързани с популяризирането на културни събития, на програми за върхови постижения, за защита на културното наследство и местните продукти - на всички тях бяха присъдени оценки в Напреднал етап (между 7 и 9).

Като пример за добра практика беше дадена настоящата дигитализация на местното културно наследство, осъществявана от Историческия музей и Библиотеката.

Сред някои от изведените слабостите беше липсата на местни регулатори за уличните изкуства, както и недостатъчно работни пространства и съоръжения за културните организации и техният достъп до съществуващите такива: работилници, ателиета, зали за репетиции, т. н. Беше препоръчано, от работната група, Общината да има по-изявена роля като посредник между независимите културни артисти и организации и собствениците на подходящи културни пространства - независимо дали частни или публични.

3. КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

Третият ангажимент за „Култура и образование“, беше най-проблематичен, тъй като поставената оценка беше най-ниска от всички: 21.25 за Габрово, а в Световния панел 2015 е 38.38.

Липса на систематична стратегия беше изтъкната по отношение на образованието в сферата на изкуствата и културата на всички нива, включително на национално.

Най-добър резултат по Ангажимента се даде на Дейността, отнасяща се до местната общинска стратегия, която свързва образователната с културната политика (Етап на развитие, 6 от 9) с коментар от участниците, че добрите работни отношения между отделите за образование и култура в Общината е силен актив. Настоящото сътрудничество беше подчертано с пример за проект за местни образователни инициативи в сферата на сценичните изкуства.

На друга Дейност, класифицирана в Етап на развитие, за която се заявява, че културните институции, получаващи публична подкрепа, осигуряват образователни дейности, е дадена оценка 4 от 9.

На всички други дейности – 7 от 10 бяха дадени оценки в Етап на възникване.

Една от най-сериозните слабости, която беше идентифицирана, беше липсата на възможности за местно обучение в сферата на културния мениджмънт и културната политика, като работната група силно препоръча това да стане реалност.

4. КУЛТУРА И ОКОЛНА СРЕДА

На ангажимент 4 „Култура и околна среда“, беше дадена много висока оценка от 60 в Радар Габрово, сравнено със Световния панел и неговия резултат от 30.11. Това не е толкова изненадващо, като се има предвид, че Габрово се състои от градски център и 133 села, потънали в тучна природа.

Има две действия, оценени в Етап на възникване (с оценки 3 от 9). Първото, отнасящо се до публичната подкрепа за оценка на въздействието на културните организации върху околната среда, беше последвано от коментара, че въпреки че културните организации разпознават важноста на устойчивото ползване на природните ресурси, те не оценяват екологичното въздействие от своите културни дейности по отговорен и последователен начин. Второто действие засяга платформите по въпроси на културата и околната среда: работната група отбеляза, че публични, частни и граждански организации, активни в сферата на културата и околната среда, работят най-вече самостоятелно, без обмен между тях или признание.

В Етап на развитие, оценка 4 от 9, беше дадена на Дейността, засягаща включване на културни фактори в местните стратегии за околна среда, последвана от коментара, че ситуацията днес в Габрово не е такава. Дейността, която разглежда местните културни политики, изрично упоменаваща връзката между културата и устойчивата околна среда, беше оценена с 5 от 9, последвана от констатацията, че местните културни политики не включват изрично въпроси по устойчивостта на околната среда. Оценка 6 от 9 беше дадена за Дейността по включването на историята и културата в насоките за производство и консумация на местни продукти, последвана от коментара, че няма такива политики или насоки и много малко такива примери могат да бъдат приведени.

В Напреднал етап, оценка 7 от 9 беше дадена на дейностите относно съществуването на работна група по култура и околната среда. На три други Дейности беше дадена висока оценка 8 от 9 за: граждански инициативи в социо-екологични иновации, програми за запазване и разпространение на устойчиви традиционни познания и практики и признаване на културната значимост на природните пространства.

Сред споменатите добри практики, бяха подчертани тези, които промотират връзката между културните фактори и въпросите по околната среда. Дейността за местната администрация, предприемаща стъпки за улесняване на гражданските инициативи за устойчиво използване на публични пространства, също беше спомената, въпреки че усещането на участниците беше, че те не са достатъчно популяризирани и че няма установена програма за това.

5. КУЛТУРА И ИКОНОМИКА

Ангажимент 5 „Култура и икономика“ получи резултат 29.17, по-нисък от Световния панел 2015 със стойност 38.24.

Мнозинството от оценките – 6 от 11, класираха съответните дейности в Етап на възникване, а 5 в Етап на развитие.

Въпреки че културата е разпозната в Габрово като важен фактор за местното развитие, изглежда, че тя все още не е ясно и изрично приета като ключов икономически сектор за развитие. В обхвата на културния сектор и в обществото като цяло, няма споделено разбиране или визия за това как културата може да допринесе за икономическото развитие на града и за подобряване качеството на живот на неговите граждани. Заплащането на хората, работещи в културния сектор, е ниско и е нужно да бъдат предприети нови мерки.

В Етап на възникване (оценки между 1 и 3), ниски оценки бяха дадени на връзката между местния бизнес и култура, програми за корпоративна социална отговорност, информация и обучение за авторски права и наличието на данни за въздействието на културата върху местната икономика. Имаше някои констатации за нуждата от повече информация, кампании за повишаване на осведомеността и обучителни програми за авторските и културните права. Коментарите също засегнаха липсата на съответни финансови механизми и програми за заетост, които да покрият културните умения и знания, свързани с културни проекти с печалба и факта, че изглежда, че няма адекватна база-данни или анализи за информиране на местните политики в областта и няма оценка за приноса на културните дейности, включително тяхното директно и индиректно влияние върху създаването на благосъстояние и заетост. На последно място, участниците се съгласиха, че местните бизнеси не са въвели програми за социална отговорност, свързани с културните аспекти.

В Етап на развитие, пет оценки с 4 от 9 бяха дадени за Дейности, засягащи признаването на културата като ключов икономически сектор, програми за заетост, които включват културни знания и умения, промотирането на даренията и доброволчеството за културни проекти, промотирането на партньорството при културните резиденции с бизнес сектора и признаването на стойността на поддържането на традиционните местни професии и занаяти. Като цяло, усещането на групата от участници беше, че ако някои бизнес организации осъществяват проекти в областта на културата, при тях изключително често се наблюдава липса на опит за това или че не търсят партньорството на културни организации или външни експерти. Също беше отбелязано, че ако местната стратегия за култура подчертава стойността на културните и творческите индустрии за местното развитие, то все още няма установени никакви специфични мерки и програми за насърчаване и подкрепа на сектор. Колкото до местните професии и занаяти, групата сметна, че не са развити никакви програми или мерки, които да подсилят устойчивостта на занаятчийския сектор.

Само 1 Действие беше поставено в Напреднал етап с оценка 7 от 9: то засяга Действието за устойчив местен туристически модел. Участниците отбелязаха, че местният туризъм е осъзнал нуждата да подсилят балансирано регионално разпределяне, участие на местни общности и положителни връзки с културни агенти, дейности и съоръжения, признавайки тяхната стойност и осигурявайки тяхното запазване, но е нужно да бъде осъществена по-нататъшна работа върху брандинга на града.

6. КУЛТУРА, РАВЕНСТВО И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ

Радарният резултат за Ангажимент 6 „Култура, равенство и социална интеграция“ е 35.23 за Габрово, оценка много близка на тази от Световния панел – 35.39.

На 5 от 12 Дейности бяха поставени в Етап на възникване, 4 в Етап на развитие и 1 в Напреднал етап.

В Етап на възникване, 5 Дейности бяха маркирани с 2 от 9, повечето засягащи културата като измерение на социалните въпроси. Участниците коментираха, че има признаване на връзката между личното благоденствие, здравето и културните практики, но тази връзка все още не е анализирана. Други Дейности в този Етап са свързани с връзката между култура, равенство, социално включване и межкултурен диалог. Коментарите, последвали определянето на Дейностите, споменаха международна платформа с местни представителни организации, които осъществяват дейности, свързващи културата, равенството и социалното включване. Някои местни организации извършват кампании за повишаване на осведомеността, но това не е устойчива дейност или широко разпространена практика.

В Етап на развитие, оценка 6 от 9 беше дадена на Дейността по идентифицирането на културните фактори, възпрепятстваща достъпа на хората до публични услуги. Групата

прецени, че броят на програмите за изграждане капацитет или кампаниите за повишаване на общественото осведомяване не е достатъчен. На друга Дейност в Етап на развитие, засягаща програми за популяризиране на сътрудничеството между поколенията, беше дадена оценка 5 от 9, последвана от коментар, че някои от програмите и проектите, подпомагащи между-поколенческото сътрудничество на местно ниво могат да бъдат определени като добри практики. Дейността, отнасяща се за програмите за културни иновации за млади хора, промотиращи социалното включване чрез култура, беше маркирана с оценка 6 от 9, последвана от забележка, че броят такива програми е недостатъчен. Иначе, на достъпа до културни пространства за хора с увреждания, беше дадена оценка 4 от 9, последвана от коментар, че са предприети мерки от местната власт за осигуряване на достъп до културните съоръжения за хора с увреждания, преценено като добра практика в Габрово.

7. КУЛТУРА, ГРАДСКО ПЛАНИРАНЕ И ПУБЛИЧНО ПРОСТРАНСТВО

Участниците в тази група поставиха оценка 44.79 на Ангажимент „Култура, градско планиране и публично пространство“, малко над резултата в Световния панел от 43.93.

3 от оценките за Дейности бяха в Етап на възникване, 6 от 12 бяха поставени в Етап на развитие и в Напреднал етап.

Сред коментарите от участниците за Дейности с нисък рейтинг (между 1 и 3) в Етап на възникване, насоките за оценка на културното въздействие получиха оценка 1 от 9, последвана от коментар, че предишните насоки са били разработени през 80-те и че това е национален проблем, не само местен. На второ място, що се отнася до архитектурните насоки, участниците отбелязаха, че Интегрирания план за градско развитие е бил приет с конкретни области на въздействие, но архитектурни насоки за реставриране и изграждане на нови сгради все още не са разработени. На последно място, що се отнася до Дейността за градския транспорт и осигуряване на достъп до култура, групата констатира, че не само общественият транспорт не осигурява достатъчна мобилност, но и новоизградени инфраструктури, такива като Туристическия информационен център, не са достъпни (стълби на входа).

В Етап на развитие, най-важните констатации, свързани с градското планиране, отчитат важността на културните въпроси. Участниците констатираха, че е съществува слаб усет за изграждане на пространствата и че някои обществени площади и кръстовища, като това пред жп-гарата, са изгубили своя потенциал. По-нататък те отбелязаха, че градът е обширен и културните институции, места и забележителности не са свързани чрез пешеходни маршрути. Също, че индустриалното наследство не е прието като културно такова. Втората Дейност, на която беше дадена оценка 4 от 9, се отнасяше до наличността в градското природно и културно наследство: участниците констатираха, че наличността се проследява само на ниво културни институции като музеите и парковете. Дейността по отношение на културните и природни аспекти на понятието „пейзаж“ беше отбелязана с оценка 5 от 9, последвана от коментар, че пейзажът не е изрично вземан предвид и изглежда, че липсва съзнателно разбиране за него, но някои действия, релевантни на понятието за пейзаж са предприети; реката като символ на града е недостатъчно експлоатирана и управлявана, но има осъзнатост за нейния потенциал. Когато коментираха програмите за промотиране на публично изкуство, участниците изразиха усещането, че има липса на разбиране за това какво е съвременно публично изкуство и експертиза в неговото осъществяване и поддържане е малка.

Последно в Етап на развитие, на Дейността, засягаща активното участие на гражданите в градското планиране, беше дадена оценка 6 от 9, последвана представянето на добрия пример на градския Интегриран план, обсъден публично, преди да бъде приет.

Три дейности бяха поставени в Напреднал етап: популяризирането на ролята на културата във възстановяването на историческите центрове (7 от 9), последвано от пример за добра практика

- Шести участък и парк „Маркотейа“. Обаче, беше отбелязано, че вниманието е фокусирано основно върху централните райони, докато по-малко централните квартали са пренебрегвани. Групата също така прецени, че е важно да се оцени качеството на тези мерки, а не само дали такива са били предприети. Втората дейност се отнася до новата културна инфраструктура, планирана като част от по-широка екосистема, която беше оценена с висока оценка – 8 от 9, последвана от коментар, че Туристическият информационен център и Интерактивният музей са добри примери. Третата дейност, поставена в Напреднал етап, се отнася до разпознаването от местната власт на обществените пространства в града като ресурси за културно взаимодействие и участие. Съществуват политики в тази сфера, с примери като Карнавала, както и новите интервенции на площада с паметника на Ран Босилек. От друга страна, пренебрегваният пазар, стои като един по-негативен пример.

8. КУЛТУРА, ИНФОРМАЦИЯ И ЗНАНИЯ

На Ангажимент „Култура, информация и знания“ беше дадена оценка 22.73, която е една от най-ниските в Радар Габрово, също и сравнена с 42.65 от Световния панел 2015.

Не е изненадващо, че 8 от 11 Действия бяха отбелязани в Етап на възникване с 5 оценки в най-ниското ново – 1. Ако се разгледат коментарите на участниците за тези Действия, те най-често се отнасят до свободата на информацията и изразяването, разпространение на информацията на публично ниво, ролята на публичните институции и гражданското общество, както и липсата на обучения за повишаване на осведомеността за творческите права. В няколко случая, по отношение на тези Действия, участниците се съгласиха, че им липсва познаване на каквито и да било съществуващи проучвания или анализи по тези теми. Други коментари се отнасяха до факта, че ако и местните медии да са плуралистични, те не са много и нямат достатъчно журналисти, които да осигуряват покриване на събитията и особено такива, които да правят специфични прегледи и анализи, а по-скоро клонят към това да останат на ниво съобщаване на събития.

Дейността относно политики, които гарантират достъпа до информация, както и правата на гражданите да участват в културния живот, беше последвана от разгорещена дискуссия: представител на местна онлайн медия настоя, че няма пречки за плурализъм и участие, но беше постигнато съгласие, че не съществуват и конкретни политики, които да промотират такива ценности.

Само една оценка беше поставена в Етап на развитие (4 от 9) за Дейността, отнасяща се до мониторинга от страна на публичното и гражданското общество на свободата на изразяване, последвана от коментар, че въпреки, че има омбудсман и Facebook все повече играе роля, няма въведени структурирани мониторингови механизми.

На две Дейности бяха поставени оценки от 7 до 9 в Напреднал етап. Първата, отнасяща се до плурализма на мнение в местните медии, беше последвана от коментар на участниците, че въпреки че местните медии не разполагат с достатъчно ресурси за критично отразяване на събития и гарантиране плурализма на мнения, техните усилия се отчитат и оценяват. На второ място е Дейността по политиките за промотиране на културната демокрация. Групата отбеляза, че има политики и програми, които целят промотиране на културната демокрация чрез гражданско участие в създаване, произвеждане и дигитално разпространяване и че Програма Култура подкрепя такива дейности.

9. УПРАВЛЕНИЕ НА КУЛТУРАТА

На ангажимент 9 „Управление на културата“ е поставена оценка 46.25, значително по-висока от оценката в Световния панел - 37.33.

Само едно действие беше отбелязано в Етап на възникване, 9 в Етап на развитие и нито едно в Напреднал етап.

В Етап на възникване, Дейността получила оценка 3 от 9 и отнасяща се до обучителни програми за гражданското общество беше последвана от констатация, че има много малко такива програми и те не се управляват от местните власти. Пример за това е програмата на фондация Отворено общество, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

В Етап на развитие три Дейности получиха оценка 4 от 9: първо, за ангажираността на града с Програма Дневен ред 21 за култура, с коментар, че някои от принципите вече се прилагат, въпреки че може и да не са изрично изведени като политическа рамка или да не са част от Програма Дневен ред 21 за култура. На второ място, Дейността за съществуването на публични консултативни форуми като местните съвети по култура, беше последвана от коментар за Карнавала като публично пространство с добър потенциал за такъв форум. Участниците добавиха, че отново или гражданското общество не е достатъчно активно или правилният начин за организиране на участието му все още не е идентифициран. На трето място, по отношение на Дейност за платформата за независимо гражданското общество, групата се изказа съгласие, че е налице необходимост от такава платформа.

Все още в Етап на развитие, на 3 Дейности бяха поставени оценки от 5 до 9: практиката на публични форуми по въпросите на културата, провеждана от местната власт, последвана от коментар, че въпросът не е толкова дали съществуват, а по-скоро как би трябвало да се организират: консултативният съвет по култура е съществувал, макар че е бил лошо структуриран и разпуснат поради липса на ефективност. По-скоро, Програма Култура е обсъждана публично и това е положително развитие, но всеки по-нататъшен опит в тази посока е необходимо да бъде внимателно планиран, така че да може да функционира ефективно. Дейността, поставяща въпроса дали програми и институции, които получават публична подкрепа, развиват и практикуват равенството на половете беше последван от няколко коментари, според които равенството между половете е много сложен въпрос в България. Някои от членовете на групата считат, че мъжете са по-рядко на преден план през последното десетилетие, а жените имат силно присъствие на лидерски позиции в културни институции, въпреки че това не отразява истинско равенство на половете и има други, по-сложни форми на потискане, като такива представящи културно съдържание, промотиращо сексизъм. Дисбалансът между мъжете и жените творци, присъстващи в музейни колекции, също е показателен за неравенството на половете. Дейността, отнасяща се до съществуването на рамката, определяща отговорности и сътрудничество между местни, регионални и национални власти беше последвана от коментар, че съществуват форми на сътрудничество между местна и национална власт, но не и в областта на политическото развитие.

Най-накрая, в Етап на развитие, оценки от 6 от 9 бяха поставени на 2 Дейности: първо, културните институции, които получават публично финансиране са прозрачни, подотчетни и оценяват публичните услуги, които предоставят, последвано от коментар, че въпреки че са подотчетни финансово, поради законодателни и финансови задължения, те нямат съвещателен орган и не са особено прозрачни. Това, обаче, се възприема като ефект на една много силна и все още присъстваща управленска инерция останала от тоталитарно време. На второ място, Дейността, отнасяща се до политики и програми, действащи в подкрепа на участието на гражданите в управлението на културните институции, програми и събития, беше последвана от констатация, че българският модел на читалищата е интересен пример за общностни

институции, управлявани от съвет, въпреки че е несигурно колко от всички регистрирани читалища днес са функциониращи общностни културни центрове.

Заклучение

Най-явните силни на културната политика и практики на Габрово, според преценката на участниците в семинара Дневен ред 21 Действия, са в областите „Наследство, многообразие и творчество“, „Култура и околна среда“, „Културни права“ и „Управление на културата“.

Добри практики в Габрово като общинска Програма Култура, читалищата и Карнавала, както и други, са идентифицирани и изтъкнати от участниците.

От друга страна, резултатите от семинара изведоха някои слаби места в области като „Култура и образование“, „Култура и икономика“, „Култура, информация и знания“, които може би заслужават допълнително внимание и усилия.

Сред мерките, които биха могли да бъдат предприети в област „Култура и образование“, често се споменава проблемът комуникация. Отчитайки различните компетенции на национално и местно ниво и факта, че очевидно няма обхватна градска политика за интеграция на културата в неформални образователни схеми, един план за интегриране на всички художествени образователни класове или работилници в единен документ, с цел подобряване на знанията и достъпа до културно обучение в Габрово, би отговорил на някои от критичните коментари и констатации от страна на част от участниците в семинара. В различни сесии беше споменато, че много от институциите имат своя образователна програма. Те биха могли да бъдат обединени в обща програма и да бъдат видими за гражданите и тогава градът би имал силен проект за художествено образование на децата и би бил в състояние да предложи балансирана програма, посредством ефикасна комуникация (като интегрира големи институции като Музей на хумора и сатирата, Музикална школа, Интерактивен музей на индустрията, Библиотеката, Карнавала, читалищата). Всички те могат да работят заедно в споделена образователна програма под егидата на Общината и с тези неправителствени организации, които също работят с деца и младежи, като Хлебната къща, „Приеми ме на село“ и други такива. Градът би могъл да види кои аспекти от културното образование липсват в мрежата и да въведе нови идеи и проекти, ангажирайки местните творци и творчески екипи. Това също би допринесло за развитието в градското управление на културата.

В област „Култура и икономика“ може би първата мярка, която би следвало да се осигури, това е културният и бизнес секторите да се срещнат, да дискутират и заедно да генерират идеи. В същото време, в партньорство с университета или специализиран професионален екип, според няколко коментара, произтекли от семинара, изглежда, че следващата стъпка е да се повиши осведомеността относно значимостта на сектора и неговите ключови въпроси, което би станало като се събират информация и данни, за да се анализира икономическото измерение и въздействие на местния културен сектор и как това се отразява на благосъстоянието, заетостта, туризма и други косвени ползи, които културата може да даде на града и неговите жители. Важно е групата от заинтересовани страни в областта на културата и икономиката да споделя информация за това как културата допринася за икономиката на града и как това може да се развие.

В област „Културата, информация и знания“, като една евентуална пилотна мярка за справяне с проблемните въпроси, би могло да се подсилят едновременно Управление на културата и Културни права, чрез създаване на Съвет на културата (или Комитет, или Платформа), който да работи по различни аспекти на Културната демокрация като мониторинг, изследване и анализ на културното развитие и техните взаимодействия, както и връзката между творчество, произвеждане и цифровото разпространение, фокусирани върху гражданите. Този формален или неформален форум би могъл да включва представители на града, заинтересовани страни

от културния сектор, предприемачи, членове на университета, творци и граждани, ангажирани с културни дейности.

Град Габрово е ангажиран в процес, който може да му даде възможност да изведе своя културен потенциал чрез още по-разнообразни, нови и съвременните начини на изразяване, като запази своите традиции (и уникално чувство за хумор!). Тези три препоръки са свързани с няколко от ангажиментите на Култура 21 Действия, но също така и с ключови думи като междусекторност, участие и взаимодопълняемост.